

„Soča“ izhaja vsak četrtek in velja s pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana za družabnike polit. društva „Soča“:

Vse leto f. 4.—
Pol leta „ 2.—
Četrt leta „ 1.10

Za nedružabnike:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici pri Paternolliju in Soharju; v Trstu v tobakarnicah „Via del Belvedere 179“ in „Via della caserma 60“.

SOČA

Pri oznanilih se plačuje za navadno tristočno vrsto:

8 kr., če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 krat
6 „ „ „ 3 krat.

Za večje širke po prostoru in vsak pot 30 kr. za kolek.

Naročnina in dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredniku: Viktorju Dolencu v Gorici, Con. del Cristo 186 blizu živinskega trga kjer se nahaja tudi upravnistvo. — Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalca in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri urednistvu.

Glasiloslovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

P. T. društvenikom polit. društva „Soča“.

Po sklepu odborov dne 9. t. m. bode občni zbor 30. t. m. ob 11. uri dopoldne v društveni sobi. Dnevni red obsega sledeče točke: 1. govor predsednika, 2. letno sporočilo tajnika, 3. polog računa po denarničarju, 4. volitev predsednika in 9 odbornikov, 5. odborov predlog, naj občni zbor sklene: a) da se popolnoma ujema s sklepom dež. zbora gledé slovenskega jezika, da se upelje kot podučni jezik v srednje šole in da odobruje po odboru predloženo dotično peticijo do vlade, b) da se društvo obrne do slovenskega ljudstva na Goriškem, da po svojih županijah pristopi k omenjeni prošnji, katero naj bi tudi dotične županije podpisovale, 6. odborov predlog, da zamore odbor sprejemati tudi družabnike, kateri ne bodo plačevali mesečnine. Da bode novi odbor pravi izraz društva vabimo častite družabnike, da po mogočnosti vsi pridejo. Odbor polit. društva „Soča“.

Deželni zbor goriški.

VIII. seja dne 4. decembra o 5 uri popoldne. Navzočen tudi finančni minister Baron Pretis.

Deželni glavar naznanja, da se začne 12. t. m. državno zborovanje na Dunaji in da treba tedaj prej skleniti deželnozborsko sesijo. Nove peticije se izročé dotičnemu odseku.

Poslanec Faganel bere v svojem i svojih tovarušev imenu dve interpellaciji. V prvi prašajo, ali pozna vlada nepriležnosti, katere prizadeva potok Oseljansček na državni cesti pri Šempasu in ali misli že v prihodnjem letu vzdigniti most čez isti potok in zviksati cesto na dotičnem mestu? — V drugi pa želé poizvedeti: Zakaj nij še odgovorila vlada na vlogo mnogih občin ujdovskega okraja, s katero se potezajo za to, da bi se naredil nov kos državne ceste mej Vrtovinom in Črničami.

G. deželni komisar hoče predložiti interpellaciji veleslavni vladi in naznaniti odgovor, kedar dobi potrebna pojasnila.

Na to odgovarja g. komisar na interpellacijo poslanca Del Torre-ja zastran postave, s katero se nalaga neka davščina na vsak panj tujih čebel, ki se prinese za prosto pašnjo v goriško občine. Pravi, da ministerstvo za poljedelstvo pričakuje še nekaterih pojasnil, predno predloži to postavo presv. cesarju v dosogo najviše potrdbe.

Na to se potrdi v zadnjem branji postava, s katero se je uvrstila cesta od Medeje do Verse mej skladovne.

Dr. Deperis utrjuje v temeljitem govoru svoj predlog zastran preuravnave naših srednjih šol v narodnem zmyslu. (Govor priobčno prihodnjé.) Predlog se izročí v obravnavo posebnemu odseku 7 udov in ti so: Dr. Deperis, dr. Lavrič, dr. Pajer, dr. Abram, Dottori, Del Torre in dr. Žigon.

Poslanec Črne bere slovensko poročilo in italijanski prevod poročila političnega odseka ob vladnem predlogu zastran spremnitve §. 34. postave o šolskem nadzorstvu. Kakor smo že zadujč poročali sta padla odsekov in vladni predlog, dasiravno je zadnjega prav gorko priporočal g. vladni zastopnik baron Rechbach.

Poslanec dr. Abram poroča v imenu političnega odseka o peticijah mnogih občin, da bi se prenaradila postava 3. novembra 1863 zastran povračila bolnišničnih stroškov. Predlog, da se imajo peticije zavrniti je bil brez ugovora soglasno sprejet. Tudi to jako zanimivo poročilo priobčimo, kakor hitro mogoče, celo v „Soči“, da sprevidijo nekateri občinski zastopi, kako nepremišljena in neopravičena je njihova dotična prošnja.

Na to se potrdijo računski sklepi deželne gluho-nemice za l. 1869. 1870 in 1871. Iz teh vidimo, da ima naša gluho-nemica premoženja vsega skupaj 94.948 gl. 97 kr. v posestvih, obligacijah in kapitalia. Ako se ta znesek razdeli po ustanovitvah in potem o kod

so došli kapitali; spada ga na goriško dežel. 47.369 gl. 38 $\frac{1}{2}$ kr., na istersko pa 48.579 gl. 59 kr.

Dalje se potrdi račun zaloga werdenberških stipendijev za l. 1871. Premoženje tega zaloga znaša skupaj 87.689 gl. 50 kr.

Potrđi se tudi račun zaloga za ranjene in bolne vojake za l. 1871, kateri se je ustanovil za časa zadnje vojske l. 1866. iz prostovoljnih nabirkov. Njegovo premoženje znaša 18.000 gl.

Dr. Pajer predlaga v odborovem imenu da se pooblasti deželni odbor, naj da razširiti poslopje tukajšnje bolnišnice milosrdnih bratov, in naj plača dotične stroške v znesku 14.800 gl. iz glavnega zaloga za uboge. Dozidalo naj bi se namreč poslopje za prihranjenje norcev.

Poslanec dr. Maurovich govori proti temu predlogu. On meni, da bi trebalo vendar poprej zaslišati zdravnike o takem vprašanju, da je pa gotovo, da bi noben razumen zdravnik v to ne privolil, da se združi bolnišnica z norišnico, ker so pri takem združenju lahko norci navadnim bolnikom, kolikor bolniki (zaradi nalezljivosti nekaterih bolezoj) norcem nevarni. Naj bi deželni odbor rajši na vsa moč na to delal, da se sezida po uže obstoječih zborovih sklepih skupna goriško-tržaško-isterska deželna norišnica. V ta namen predlaga, naj zbor sklene: Spisi zadevajoči razširjenje goriške bolnišnice milosrdnih bratov naj se vrnejo deželnemu odboru z naročilom, naj da načrt in dotični naris, po katerih bi se imelo dozidati sedanjí bolnišnici novo stransko poslopje za prihranjenje blaznih, pregledati po posebni zdravniški komisiji in naj ob uspehu poroča v prihodnji sesiji; ob enem se naročuje deželnemu odboru, da se zopet loti uže začetega pogajanja z deželinima odboroma isterskim in tržaškim zastran naprave skupne deželne norišnice.

Dr. Pajer se ustavlja temu predlogu, ker se število blaznih od leta do leta množi in jih nij kje prihranjevati; ker se nij nadejati nobega uspeha od pogajanja zastran skupne deželne norišnice in ker ne pripuščajó finančne razmere, da bi si naša dežela napravila sama svojo norišnico.

Pri glasovanju ostane Maurovich-ev predlog v manjšini in sprejme se odborov.

Del Torre interpelluje vlado, ali jej je znano, kako slaba je državna cesta proti Podgori, in ali ne bo za to skrbela, da se popravi.

G. vladni zastopnik omeni, da predloži tudi to interpellacijo veleslavni vladi.

Seja je končala ob 7 $\frac{1}{2}$ uri zvečer.

IX. seja 5. decembra ob 5 uri popoldne.

Poslanec dr. Deperis stavi v odborovem imenu nujni predlog, naj zbor sklene: Deželni odbor je pooblaščen, da podaljša najemno pogodbo se sedanjim vodjem italijanskega oddelka tukajšnje kmetijske šole, ali ga sprejme v stalno službo, ter mu nakaže ona plačila, katera je določil deželni zbor v seji 6. oktobra 1871 in kolikor še treba, da se dopolni znesek 2500 gl., katerega dobiva dozdej.

Proti nujnosti govorijo poslanci dr. Lavrič, Dcljak in dr. Maurovich; prvi predlaga naj se izročí ta zadeva posebnemu odseku 5 udov, kateri naj bo o tem poročal v prihodnji seji.

Vladni zastopnik opazuje v imenu vlade, da je definitivno imenovanje profesorja Angelo Monà odvisno od tega, ali si pridobi avstrijsko državljanstvo ali ne.

Dr. Deperis zagovarja nujnost odborovega predloga s tem, da se ponujajo izvrstnemu profesorju drugod stalne službe in da mora uže jutri odgovoriti na eno dotičnih ponudeb; in kar se tiče opazke vladnega zastopnika, da se bo po vsakem načinu za to skrbelo, da dobi gospod Monà poprej avstrijsko državljanstvo, preden se mu podeli stalna služba.

Dr. Lavričev predlog ostane v manjšini in obvelja odborov.

© prvi točki dnevnega reda se potrdi račun za l. 1871. zaloga odveznih zastankov od leta 1848.

O drugi točki bere poslanec Gorjup poročilo finančnega odseka o proračunu deželnega zaloga za l. 1873.,

ki se potrdi s temi-te konečnimi štey. Dohodki deželnega zaloga za leto 1873. so določeni v skupnem znesku 86.380 gl., stroški pa v skupnem znesku 151.624 gl. Da se založi premanjkljaj 52.244 gl. se bo tirjala 15 odstotna doklada k izravnim davkom brez vojskni priklad.

Ker obsega ta predlog deželno postavo, se potrdi tudi v zadnjem branji.

Dr. Deperis poroča v imenu dotičnega odseka o spomenici zastran predelake železnice, bere dotično peticijo, katero je sestavil odsek in predlaga, naj zbor sklene: 1. Deželnemu odboru je naročeno, da predloži peticijo predsedništvu ministerskega svetu, in 2. pooblaščuje se dež. odbor, da potrosi iz deželnega zaloga 5000 gl. za stroške nadaljnjega preiskavanja v namen, da se dokaže, da gre v vsakem oziru prednost predelski črti.

Predloga se sprejmeta soglasno.

Dr. Pajer bere odborovo poročilo zastran zemljevida goriške dežele, katerega je ponudil deželi gosp. nadučitelj Vodopivec in predlaga: „Deželni odbor naj se pooblasti, da plača iz deželnega zaloga potreben znesek za tiskanje 1000 eksemplarov omenjenega zemljevida; ti naj se razdelé potera zastoj šolam in občinskim uradom; gosp. Vodopivcu naj se pa dovoli za to delo 300 gl. nagrade.

Dr. Lavrič pravi, da je zapazil v tem zemljevidu nekatere nenatančnosti in pomanjkljivosti in zato predlaga, naj ga da deželni odbor še enkrat pregledati in popraviti, preden se bode tiskal.

Poslanec Dottori pa nasvetuje, naj so ob odborovem predlogu prestopi na dnevni red. Ta predlog ostane v manjšini. Poslanec Lavrič pa, katerega je zagotovil poročevalec, da se odborove namere popolnoma strinjajo z njegovim predlogom, odstopi od svojega predloga, in na to obvelja, kar je odbor predložil, z večino glasov.

Po predlogu peticijskega odseka (poročevalec dr. Žigon) se naroči deželnemu odboru, da predloži peticijo bovske občine za novo zemljiščno-odvezno obravnavo zastran tamkajšnjih erarskih gozdov, veleslavni vladi, da preskrbi o tej zadevi, česar treba.

Benardelli poroča o prošnji medejskega županstva za denarno pomoč, s katero bi zvršila neka potrebna dela, da se zavaruje prehod čez potoka Idrijo (Judri) in Torre.

Po dotičnem predlogu je pooblaščen dež. odbor, da sme plačati medejski občini pomoč do zneska 987 gl., ako se prepriča, da so nasvetovana dela zares potrebna.

Prošnja grofinje Loredano Gatterburg za uvrčenje ceste od Fiumicella do Morosinskega otoka mej skladovne se zavrne. (Poroča Dottori.)

Prošnja vseučilišnega studenta Adolfa Pizzamiglio za podelitev deželnega stipendija se odstopi deželnemu odboru, da jo reši. (Por. Dottori.)

Peticija občine Fiumicello, naj se preskrbi, da se bo naglo delala skladovna cesta od mosta pri Pieris-u do Fiumicella se odstopi deželnemu odboru za pristojuradovanje. (Por. Dottori.)

Prošnja občine Mariano, da bi se uvrstila cesta od Kormina do Mariana mej skladovne, se zavrne z opazko, da jo županstvo lahko zopet predloži v prihodnji sesiji, a pridejati jej more mnenje o tej zadevi cestnih odborov koroškega in gradisčanskega.

Seja je končala ob 7 uri zvečer.

Govor dra Lavriča

za narodne srednje šole v dež. zboru goriškem.

Gospoda slavna! Da popolnoma odobrujem predlog odsekove večine, samo na sebi se razume; vendar sem prosil besede pred vsm zato, da javno izrečem na tukajšnjem mestu, da bi se naš slov. narod kaj veselil take lepe in prekornostne spremembe. Prosil sem be-

...pa tudi, ker hočem poudarjati besedi: brez odloga, kateri smo slišali v predlogu g. Deperis-a.

Da, brez odlozbe moramo imeti narodne šole in čuditi se je, da niso uže davno naša ministerstva poprej izvršila, kar v tem obziru zapoveduje §. 19 drž. osn. post. Nekaj let uže imamo narodne ljudske šole in s tem se je storil prvi blagonosni korak. Društvenost pa tirja tudi drugega koraka namreč, da se vse našesrednje šole upelje narodni jezik kot podučni jezik. Naši fantovski morajo v prvih razredih teh šol pridobivati razne znanosti na podlagi nemškega jezika, kar pa ne umemo. To je očitno pedagoška nesposobnost, velika potrata dragega časa in prav mučiti se morajo učenci in učitelji brez potrebe. Pravim brez potrebe kajti nij res, kar se vedno po nevednosti ali hudobij nekateri trdijo, da imamo Slovenci premalo slovnstva; da nam pomanjkuje potrebnih knjig in celo v tem obziru možnih profesorjev.

Kar se tiče prvega ugovora ponosno smo reči, da smo mi Slovenci v zadnjih 10 letih na slovnstvenem polju nepričakovano napredovali, in da se nij mogel nihče nadjeti takega razvoja. Kdor hoče, lahko se prepriča te resnice, saj smo jasno delali, a nič skrivaje.

Kar se pa tiče drugega ugovora nasproti dokaz imamo v Gorici. Vsak izmed Vas gospoda ve, da na pripravljani in v kmetijski šoli uže nekaj let predavajo dotične predmete naši profesorji v slovenskem jeziku učencem slovenskim in to s prav dobrim uspehom. Zraven tega imamo letos na gimnaziji in realki 15 slov. profesorjev, kateri so pripravljani hipotno predavati vse predmete v slov. jeziku, in mej temi sonekateri slov. pisatelji.

Predavanje po naše je pa toliko lažje, ker je naša slov. matica v Ljubljani priskrbela dotičnih pomočnih knjig in tudi ima v rokopisu slovnici slov. latinsko in slov. grško.

Mi Slovenci smo tedaj pripravljeni, nij dvomiti, da so tudi Italijani, zatorej nij nobenega zadržka od te strani. Oviru je le pri vladi, katera nij hotela dozdat nas uslišati. Ona naj pa pomisli, da država nijma samo pravice, ampak da ima tudi dolžnosti proti svojim državljanom in raznim narodom. Te dolžnosti morajo zvesto spolnovati gospodje ministri.

Evo temeljiti uzrok, zaradi katerega se ne merem stripjati s dostavkom odsekov manjšine, da ima dežela prevzeti nekaj dotičnih stroškov. Država naj svojim dolžnostim zadostuje slej ko prej, to zahtevamo tem lažje, ker je naša dežela gledé državnih davkov aktivna, to je naša grofija plačuje več davkov, ko jih vlada potrebuje za tukajšno administracijo. Druge dežele: Dalmacija, Istrija, celo Galicija so pasivne, one pokrivajo svojih stroškov z lastnimi davki in država jim mora pomagati iz zadreg. Zakaj neki ne bi ona na pomoč skočila tudi naši grofiji, ki je pridna plačevalka. Gospoda, mi ne tirjamo nič nepravilnega ali nemogočnega, zato bom glasoval za predlog odsekov večine, dostavku manjšine sem pa nasproten.

Dopisi.

V Gorici, 11. decembra. Letošnje deželnozbornsko zasedanje je minulo v petek 6. t. m. Da se niso posebnostno trudili naši deželni očetje v tej sesiji, kaže uže to, da so imeli samo 9 javnih sej, mej tem ko so drugi zbori jih imeli po 13, 14 in več, zato pa še enkrat trdim, da ne veje pravi duh domoljubja v naši deželni hiši, in da je pri nas ustavoverno ministerstvo, če ne drugzega, asaj toliko oćaralo naše poslance, da nevedoma delajo direktnim volitvam in doslednemu centralizovanju v roke.

Ministerstvo se trudi, da bi dež. zborni zborom boljše devalo ob veljavo in tedaj jim dovoljuje vsako loto le prav malo živjenja, naši poslanci goriškemu zboru pa še to živjenje kratijo in grenijo, kakor da bi hoteli res svetu pokazati, da so nepotrební dež. zbori. Marsikdo tam na Krasu ali v hribih bi misli, da so bili naši poslanci mej časom zasedanja zmerom v Gorici in da so se posvetovali noć in dan o koristi dežele. Ta se moti: naš poslanec pride k javni seji, komaj jenja seja, se pa uže pelje domov in ne pride do druge javne seje. Tisti gospodje pa, ki so v kakšnem odseku, skrbé zato, da se vse prav v naglici pred ali po seji reši, kar mora biti rešenega in potem odlazijo. Se ve, da je tudi tukaj — pa le en par izjem. Vidite, dragi Soćani, da pri takih okolišćinah nij mogoće posebnega uspeha, da naše dež. opravila nijso rešena s tisto natančnostjo, katero zaslužio, in zaradi tega dohaja zmerom več prošenj za premembo, kake postave ali naredbe. Dosta je temu kriv tudi odbor, kateri je popolnoma zaslužil večkratno direktno in indirektno grajo, dobljeno po večih govornikih, posebno pa po gosp. Winklerju, v javnih sejah zborovih. Plenklanje je bilo uže tako pogosto, da smo mislili, zdaj pa zdaj privlečejo kanone v boj, — a pomirilo se je zopet vse; ne vemo če iz posebnih obzirov, ali pa, ker nekateri poslanci nijmajo časa, še manje pa veselja za nabiranje potrebnega štetliva (gradiva) in na vse zadnje, vsaki ne zna, vsaki pa tudi nijma srčnosti.

Zašel nam je pesimizem v krv in kosti, kaj čuda,

da nijmo pričakovali od našega zbora, nego kakih prav sercilitičnih činov, namreč kako zaupnico ministerstvu, kaj zgodovina našega zbora nas uči, da je njegova večina kateleotične narave gledé zaupanja; zaupala je v prvo federalističnemu ministerstvu, potem ministerstvu 26. februarja, potem zopet fevdalnemu, dala je zaupnico tudi Giskrovi vladi in s Hahnawartom je bila še precej zadovoljna. Ta pot pa nas je večina prevarila in to nas veseli.

Pred 8. sejo se je govorilo, da bode dež. zbor sprejel namésto vladnega predloga zaradi predloženja §. 34. šolske postave neki po dotičnem odsedu nasvetovani posredovalni predlog, da namreč se pomnoži šolski svet po dveh šolskih nadzornikih, in da ustaneta tudi še dva druga ude učiteljstva v šolskem svetu, a ta zadnja samo s posvetovalnim in ne z dotičnim glasom. Eno uro pred 9. sejo pa so imeli vsi poslanci, italijanski in slovenski skupno klubovo sejo in tam se je sklenilo, da se molćé zakoplje vladni in odsekov predlog. Seja se začne, poslanec dr. Deperis podpira v izvratnem govoru, katerega prinesemo prihodnjić, svoj predlog, da dež. zbor sklene resolucijo zaradi narodnih srednih šol, njegov predlog je s pohvalo sprejet ter izročén odseku 7. udov. Na to pride na vrsto vladni predlog; vladni komisar, g. bar. Rechbach se truli, govori na dolgo in široko, da bi poslance prepričal o važnosti vladnega predloga in potrebi dveh šolskih nadzornikov in zagovarja ministerstvo, da njima službih namenov. Ko končá, poprašá glavar, če želi kak poslanec za ali proti govoriti: vse molći, in glavar naznanja, da se bode glasovalo. Potem nastane kratek razgovor mej glavarjem in vladnim zastopnikom, zadnji zahteva, da se popreje glasuje ob vladnem predlogu, in potem še le ob odsekovem. Glavar poprašá zbornike, če želi kedo, da se glasuje ob vladnem predlogu; tudi zdaj poslanci trdovratno molćé in ko stavi potem glavar odsekov predlog na glasovanje, se drugi zanj ne vzdigne, nego Abram Črne in Winkler, še minister Pretis, kateri je menda imel nalogo, zbor vladnem zmislni obdelavati, je obsedel, videć da je vse zastoj.

Vladni zastopnik in minister-poslanec sta se pogledala, kakor da bila padla z nebes; poslušalcem, Slovincem in Italijanom se je smejala srce in zadovoljno je bilo vse, da je zbor ministerstvu dal nezaupnico. Skoro kot potrjilo te nezaupnice in odgovor vladi in germanizatoričen njen predlog se je 2 dni potem sprejela Deperisova resolucija, da naj nam ministerstvo napravi narodne srednje šole, kar si lahko vsakdo tako tolmači, da naj ministerstvo ne misli na ponemćenje naših šol, ampak da naj bode pravićno obema narodoma.

Uzrok imamo tedaj, da smo zadovoljni sē zadnjimi čini letošnjega zbora, samo se to bi bili želeli, da bi se bil zbor dosledno izrazil tudi proti direktnim volitvam v drž. zbor; menda pa nij hotel pokazati se federalističnega do skrajne meje, ker še vendar nekaj pričakuje od ministerstva in to je predelska železnica, v katere pospeševanje je letos dovolil 5000 gl. Čeravno pa dež. zbor nij pokazal popolnoma federalistićno barve: je vendar obćno mnenje eminentno se izrazilo za federalizem. Ne zadosta, da tukajšni slovenski in italijanski, klerikalni in liberalni listi uže nekoliko časa se potegujejo za narodne šole in za popolno avtonomijo dežele in da so, kakor sam „Isonzo“ v predzadnjem listu poudarja, edini Slovenci in Italijani, če je treba odbiti nemško nasilstvo, ampak prilika se je podala, da je tudi goriško ljudstvo slovensko in italijansko v javnem shodu izreklo se proti nameram ustavovernega ministerstva, to je proti direktnim volitvam v drž. zbor. V nedeljo, 8. t. m. sklical je državni poslanec, dež. glavar, grof Franc Coronini svoje volilce, da jim da račun o svojem dosedanjem delovanju, in da jim pové, kako misli v bodoće postopati. To dejanje je prav lepo in pobija popolnoma principe g. Črneta, kateri pravi, da nij odgovoren svojim volilcem za to, kar počne v državnem in dež. zboru. A gosp. poslanec se nij nadejal, da njegova načela se ne ujemajo z načeli svojih volilcev, to je moral še-le pri shodu volilcev izvedeti.

Gospod grof je v svojem sicer gladkem govoru volilce prepričaval, da neposredne volitve so koristne in naravnost z vso odkritosrčnostjo povedal, da on bode za-nje glasoval. Zbrano ljudstvo je tiho. Govorita potem dr. Tonkli in dr. Doljak proti grofovim načelom in jasno dokazujeta, da direktné volitve so le zaujka, katero nam nenemškim narodom nastavljajo ustavoverci, da hoćejo z volilno reformo deti ob veljavo deželne zborni in tedaj unićiti deželno avtonomijo, katere mi potrebujemo, če hoćemo, da se naša želje spolnijo glede narodnih šol itd. Tonkljev govor bil je od občinstva s pohvalo sprejet in mnogo odličnih gospodov, italijanskih kolovodij prišlo je Tonkli-ju čestitat, rekši da so tudi oni popolnoma njegovega mnenja. Iz tega se bo tedaj razvidelo, da je ljudstvo na Goriškem za federalizem in to bi moralo služiti našima državnima poslancema za kajipot, če hoćeta res zastopati po želji ljudstva in ne svojih lastnih oseb. Sicer pa naj bi bil gospod grof pomislil, če se njegov visoki stan in njegove zveze z visokimi krogi strinjajo z ljudskim poslanstvom.

Mi ne dvomimo o najvećem poštenju in resnićni blagodušnosti našega glavarja; a dvomimo, da bi bil on na vse strani navezan, brez predsodkov in v

vsakem obziru ljudski moć. Ker smo uže pri temu, naj se omenimo nesramnosti tukajšnih nemških poročevalcev in urednikov. Mej tem ko je, kakor smo ravno poročali, g. grof Coronini v zboru volilcev dobil oćuden „désaveu“, (neodobrenje njegovih načel) je poročal nemški dopisnik v „Triesterco“ in v „Neue freie Presse“, da je grof Coronini zmagal sē svojimi načeli in da so bili volilci zadovoljni s tem, da on glasuje za direktné volitve. Nadalje se bere v „Triesterco“, da je poslanec Črne tudi govoril pri tem shodu za direktné volitve in da je dr. Tonkli pretakal krokodilske solće za Čhe, Slovence itd., pa da se je blamoval. — Ali nij to najveća perfidija od nemške strani, nij to nepoštenost najveća? Tukajšni Nemci naj bi pomislili, da si s tem na glavo kopljejo strašan odium. Vprašal bo kedo, kako pa je prišel „Črne“ k shodu volilcev goriškega mesta, saj nijma nič tam opraviti? Vidite nemški klati-vitezi so jako iznajdljivi, če gre za oskrumbo kake narodnosti.

Nemec baron Czörnig, ki hodi en par let v Gorico čez zimo in poseduje tukaj znano hišico: „Parva sed apta mihi“ se je tudi vokal v razgovor, in podpiral grofa poslance. Ta gospod je menda agent ustavovercev na Primorském, kajti kmalu govori v „Verfassungvereinu“ v Trstu, kmalu v Gorici brani stavoverna načela. Ne vemo, kaj bi kacemu Slovincu ali Italijanu tam v „rajhu“ rekti, ako bi se vtikaj v njih domaće reći; pa pustimo to in potrjimo, saj nesramnost naših nasprotnikov je najboljši lek za našo letargićno bolezen. Naš nemški dopisnik je prekrstil Czörnig-a v Črneta in to menda ne brez namena, čes, svet bo misli, oba goriška poslance sta za neposredne volitve in Goriška je eminentno ustavoverna. Evo vam nago lumparijo! Menda je res, da sta oba naša poslance uže od poprej v vstavovernem taboru, a premislila naj bi vendar, da igrata z ognjem, kajti svarjena sta in ljudsko mneuje poznata.

In ker smo omenili tukajšnih reporterjev v nemške liste, naj še en par prav neumnih ali perfidnih, kakor se hoće, telegramov, iz Gorice, omenimo, ki so se čitali nemških listih. Neki Nemec je po naključju čital v tiskarni tisto šaljivo notico ob „učenjškem shodu“, da so bili zraven nekateri „garibaldićigudigurovarji.“

Brž telegrafuje na vse vetrove, da je goriško „socialno — demokratićno“ društvo izvolilo za častne ude Garibaldi-ja in vso njegovo družino. Zopet drug telegram se glasi, da je Gorica pod vodo in tako ad infinitum. Vse te babarija pa vredno sekundira „Görccerca“, govori o naših razmerah, šolah; omiki in posebno o šolah kakor slepec o barvah, ker ne vé, kaj se je v pretećenem času godilo in kakih načel so naši poslanci gledé narodnih šol; naj bi si saj preskrbela načrt Klodićev, kateri je menda merodajen, da ne bo več zraka bičala. Ker nam premankuje dences prostora, bomo v prihodnjih listih še kaj govorili o predmetu. Konćamo s tem, da „Görccerca“ nevede in nehoté koristi obema narodnostima na Goriškem, ker ji druží proti skupnemu sovražniku in tako Italijani pripoznavajo naše pravice in Slovenci se ne vstavljajo Italijanom; tudi so Italijani menda sprevideli, da z oportunsko politiko ne gra in da je treba biti odloćnim federalistom.

Saj sami sprevidijo, da ministri in njih odvisni nijso zastopniki ljudstva in če zdaj stoćajo in se jezé nad poslancem Depretisom, jim mi prijazno in ujudno odgovarjamo: „Tu l'as voulu George Dandin! — „Görccerci“ pa rećemo: „Merci Madame!“

S Tominskega 6. dec. [Izv. dop.] Ko smo 1. maja 1871 v Tominu taborovali, bilo je na tabor došlo tudi lepo števalo duhovnikov.

Ta se je govorilo in, tudi glasovalo za zedinjenje Slovincem ali Slovenijo, za katero je posebno duhovstvo navdušeno glasovalo, akoravno nekateri Tominci nijso bili in tudi še zdaj nijso za omejeno toćko. Govorilo in glasovalo so je mej drugimi toćkami tominskega tabora tudi za uradovanje slovensko naj uže bo po c. k. uradnih ali po v. č. nadškofijskem uradu.

Gromovito so pri tej toćki naši narodni duhovniki ploskali in navdušeno zanjo glasovali in misli je slehern taborit, da ti duhovniki ne bodo več italijanski ali pa še celo nemški uradovali in da ker imajo ravno duhovniki naj več z uradi posla, da je nemškemu in italijanskemu uradovanju na Tominskem odzvonilo. Pa žalostno zadosta, da še nijmamo izpolneno I. toćke „Slovenije“, po kateri hrepenimo, razen nekoliko Tomincev, vsi Slovenci kakor ribe po vodi. Strah imajo nekateri, ker še nij dovoljena predelska železnica, za katero smo glasovali na tominskem taboru tudi marsikteri nepremišljeno ali zastran Tomincev, da nij še tominske šole, tominskih tovarnic i.t.d. premalo je čas od 1. maja 1862 — Da pa nekateri g. duhovniki taboriti uradujejo še vedno v nemščini ali italijanščini je vse graje vredno in zasluži, da bi se taki gospodje oćitno ne kot moć-beseda, ampak kot babe brez znaćaja ljudstvu naznanili, kakor so je zgodilo z uradniki v „Slov. N.“ u. Vemo sicer, da „Soća“ poslednjega ne bo storila, vendar pa ne sme molćati o tej nesramnosti ali prav za prav v lenobi ovih g. taboritov in drugih njim enakih duhovnov.

Pisatelj teh verstic od tominskega tabora deželni in škofijski oblastnjil le v slovenskem jeziku dopi-

suje, kako pa Vi gospodje duhovni, ki ste obljubili isto no na taboru in zvečer pri skupni večerji? Bilo je vas blizu 30 na taboru in nobeden se nij oglašil zoper uradovanje v slov. jeziku - pa to kar ste obljubili v pričlo poštenih mož zdaj ne spolnujete! Hočete, da vas bo ljudstvo še dalje spoštovalo? ali Vam ne reče slehern človek lahko, da ste strahopetneži? Pa blizu le ne poljubi se marsikateremu gospodu župniku i. t. d. v slovenskem jeziku uradovati, ker ima uže roko v nemščini izurjeno in m. sli tudi le nemške v glavi. kajti bati se duhovnikom na Tominskem zastran slov. uradovanja hvalu Bogu nij treba, saj. c. k. tominsko glavarstvo samo le slovensko uraduje z duhovniki in da naše nadškofijstvo nobenega duhovna zastran slov. dopisa (jako so, mislim, redki) ni karelo, je zadostno znano; nasproti je nadškofijstvo posebno v tekočem letu vse slovenske dopise tudi slovenske rešilo. Tedaj duhovniki, kateri ne uradujete slovenski, niste možje, ker ali nečete se slov. jezika naučiti pravilno pisati ali pa ker imate uže nemške in italijanske obrazce za naše uradništvo od nekdanj spisane ter se vam ne ljubi jih v slovenskem jeziku napraviti. Naj uže bo eno ali drugo, zadosta sramotno je, da duhovniki tako delajo, mej tem, ko ljudem na ušesa govorijo, da naj zahtevajo po c. k. uradih, da jim c. k. uradniki slov. dopisujejo.

Proč tedaj z nemškimi in italijanskimi uradovanjem gospodje duhovniki! ako hočete, da vas bo ljudstvo spoštovalo! Leto se koncu bliža, napraviti boste imeli cerkvene račune i. t. d. napravite jih v slovenskem jeziku, škofijstvo vam jih bo slovensko rešilo. Žalibog naše nadškofijstvo slovenskih obrazcev letos se nijma, pa nad tem se ne škandalizirajte, ampak pišite v nemške in italijanske obrazce še slovenski jezik, dokler nadškofijstvo vam slovenskih obrazcev ne oskrbi, da bo ravnopravnost jezikov v naši nadškofiji (nemškega se vé sem ne prištevamo!). Duhovniki vložite slovenske cerkvene račune za tekoče leto, da v. č. nadškofijstvo porabi v pr. hodnjem letu več slovenskih rešitev, kakor letos ko je le nekoliko mladih kaplanov lep vzgled dalo, ki so slovenske račune uložili, pa tudi slovensko rešitve dobili. Pristopite v kolo teh vrlih kaplanov tudi vi, dekani in župniki, na slovenskem Primorskem ter vsi prihodnje cerkvene račune le slovenski nadškofijstvu predložite in ako kakšen duhoven napravi še nemški račun, ga vi, slovenski ključarji, ne podpisite! Saj večidel ne razumete nemškega ali italijanskega jezika, in vi, ki ga razumete, nikar ne osramotite vaših imen zastran nemškutarije ali italijančenja.

Duhovni, dopisujte v prihodnjem letu tudi našemu prevzvišenemu nadškofu le v slovenskem jeziku, kajti uopada mu slovensko pismo od Slovencev bolje, kot nemško, posebno se mu prikupi ako je čedno in brez napak.

Duhovni, dopisujte brez izjemka c. k. uradnjam in oblastnjam v domačen jeziku. Mnogokrat so se uže c. k. uradniki pritožili, da jim duhovni nemški ali pa ital. dopisujejo mej tem, ko duhovnikom c. k. uradniki lepe slovenske dopise pošiljajo.

So poslednjič tudi nekateri duhovni, kateri še celo svojim slovenskim županom le nemško dopisujejo. Za te gospode pa nij druge pomoči, kakor da vi, slovenski župani, take norčije tem gospodom vrnete z opombo, da nemških in italijanskih dopisov ne sprijemate in take gospode duhovne primorate, da slovenski pisati pričnejo.

Zadnjič se je neki dopisnik „Glasov“ pritožil, ker nadškofijstvo nemške dopise (kurende) pošilja svojim duhovnom - pa za Boga, kaj hočemo, da bo nadškofijstvo našim duhovnom na Slovenskem - slovenski dopisovalo mej tem, ko vsi g. dekani in župniki nadškofijstvu nemški dopisujejo in le kateri g. kurat ali pa kaplan v božjem strahu, pa na tihem brez vednosti svojega župnika ali dekana nekoliko slovenskih črk svojemu cerkvenemu uradu napiše!

Na Tominskem taboru ste bili župniki ali pa ste se po svojih kuplanih zastopati dali, da so namesto tudi vi, vas rekli, da boste slovenski uradovali pa kje je bila in je še vaša obljuba? Facta govornjo, da niste mož - beseda, glejte tedaj, da ker niste do zdaj pristopili v kolo tistih duhovnov, kateri slovenski uradujejo, to storite v prihodnjem letu i: tako sebi in vsemu slovenskemu duhovstvu na Goriškem čast rešite! Bog daj, da bi te vrstice dober uspeh napravile, kajti pisane so letos le v posvarjenje in opom. novanje tistim g. duhovnom, ki so pozabili na tominski tabor, ne v žaljenje slovenskega duhovstva na Goriškem. *En duhoven.*

V Pragi 6. dec. [Izv. dop.] Dendenes je začelo človeštvo svoje moči združevati, ker je spoznalo, da le trdno vezjo posameznih moči more daljših uspehov se nadejati. Zato se druži vse, kar koli more. I zakaj bi se tudi učeča se mladina tega orodja do više omike ne posluževala? Nekaj se je pri slovenskih dijakih uže pokazalo, da hočejo združenjem svojo veliko nalogo izvršiti. Ali še zmerom imajo v primeri z nemškimi dijaki premalo društev, in še za to radi preveč ne marajo. Res tirjati bi se od slovenske mladine, te naše boljše prihodnosti - moralo, da se z vsemi pripomočki prizadeva, nado do nje kolikor mogoče uresničiti, in da si pred vsem močatost pridobi in obdrži. Kam pridemo, ako se naša učeča se mladi-

dina uže zdaj z dano si besedo igra i tako svoje najsvetejše nogami tepta; ako ne mara za društva, v ktera se je upisala i tako svečano obljubila, da hoče svojo močjo za napredek društva se truditi?

Velika mlačnost do društev na gradski i dunajski univerzi nam prič, da je velik del naše mladine moralno pokvarjen, da skrbi le za borno materialno blagostanje, a da nijma za vse lepo, dobro i pravo niti nagnjenja. *)

Tukaj v Pragi imajo česki dijaki proportionalno z drugimi Slovani mnogo več društev i spominjaje se svoje besede i dolžnosti se tudi bolje za njihov napredek trudijo.

Letos je tukaj več Jugoslovanov kakor prešnja leta i napravljajo si tudi svoje društvo. A tudi pri tem početji se je pokazalo, da je jugoslovanska mladina v tem obziru premlačna. Na prvi poziv se nas je zbralo celih 11! Drugič 27. nov. ne 28. se nas je zbralo 19, mej temi oba Slovence, 5 Hrvatov, 5 Srbov i 7 Bolgarov. A še ti so bili dolgo needini. Izbrali smo po skupinah osnovalni odbor petih udov, kateri bode imel skrbeti, da se društvo konstituira i pravila osnuje. A teško bode kaj iz tega početja, ako mu drugi rodoljubi ne pridejo na pomoč; kajti ako bi bili tudi vsi zato vneti, bi ne moglo društvo zaradi materialnih razmer napredovati

Čuditi pa se moram, kako je mogel „Narodov“ dopisnik vse tako optimistično poročati, da je iz 19 pri shodu navzočnih nas naredil 53 (!), ker toliko nij vseh jugoslovanskih dijakov tukaj. Nič nijmo govorili ob organih, v ktera bi imeli o društvu poročati, in kako bi bili mogli govoriti ob izdavi almanaha, ker še ne vemo, ako se društvo res konstituira, ali bodemo mogli iz pomanjkanja materialnih pomočkov lastno sobo imeti itd.

Politični pregled.

Skleneni so vsi dež. zbori, ker je danes začel zborovati državni zbor. Sliši se, da prodelska železnica ne pride v državni zbor v tej sesiji; sploh je veliko tekmovanje mej Lakisti in Predelisti, zmagati pa vendar utegne prodelska črta, ker uživa prednost v visokih krogih.

Kakor smo uže večkrat omenili, bode predlog postave o neposrednih volitvah zvonec nosil v državnem zboru; v kratkem bomo tedaj vedeli, pri čem smo, če se li bode še dolgo ustavoverilo v Avstrije, ali če se bliža čas poravnave in pravice. Pravijo čeravno nij verjetno, da ima krona uže pripravljene Hohenwarta II.

Kranjski dež. zbor je z repom zvil in mahnil, pa hujše nego goriški. Dr. Zarnik je v eni zadnjih sej ministerstvo prav moško ostel, očital mu je postavolom, ker je svojevoljno imenoval Merhala kranjskega šolskega svetovalca; rekel je mej drugimi jako slanimi, da bi trebalo deti ministerstvo na obtožno klop.

Nadalje je sklenil deželni zbor adresu na cesarja, v kateri se zbor sklicuje na poprejšnji 2. adresi od leta 1870. in 1871., obžaluje, da je palo pošteno ministerstvo Hohenwartovo in graja protizakonsko postopanje ministerstva v šolskih in drugih zadevah, ter se pritožuje, da se narodu slovenskemu še zmerom kratijo pravice v šoli in uradu in nazadnja izreka za načela oktoberskega diploma in proti sleparstvu takozvanih neposrednih volitev. Čeravno ta adresa ne poudarja direktno še enkrat nam Slovincem najboljše potrebne „zedinjene Slovenije“ jo vendar indirektno tirja, ker se naslanja na poprejšnji dve adresi, zadržajoči obé prošnje, da nam vlada Njegovega Veličanstva pomaga do zedinjenja, „da bomo mogli delati in napredovati bolje uspešno sebi, državi in presvitli dinastiji na korist.“ Še drugi važni korak je storil dež. zbor kranjski, ponovil je namreč prošnjo do vlade zarad slovenske pravne akademije, oziroma slovenskega vse učilišča v Ljubljani, in to prošnjo so podpirali še celo nemškutarji à la Kromer, ker so spoznali, da je treba dobrih uradnikov, kateri bodo zmožni domačega jezika. Svet ne bo več dolgo stal, če uže Kromer glasuje za slovensko vseučilišče. Zadnji važni čin

*) Dijskih razmer v Gradcu ne poznamo, a kar se tiče dunajskih Slovencev, nam je znano iz najgotovejšega vira, da je naša misel o njih popolnoma napačna. Dunajski Slovenci imajo uže 6. leto krepko, bliso 80 družabnikov močno „Slovenijo“, ki napravlja po dvakrat na mesec mnogooblikovane zbornice, pri katerih goji izvrstno narodno petje ter se hero znanstveni i zabavni spisi. Dunajski Slovenci so bili razen tega prvi, ki so v slovenskih besedah i spisih slavili našega Preštrna ter so v tej zadevi spomin si postavili v naši kulturni zgodovini. Z Dunaja se je Preštrnov kultus razširil po Slovenskem. Da pa tudi v Gradcu nij tako, kakor mislite v Pragi, se lahko prepričate iz „Slov. N.“ od 10. dec. URED.

kranjskega zbora pa je bil ta, da je zopet preložil verifikacijo volitev Kaltenegger-ja in Suppan-a do prihodnje sesije in naložil odboru, da mej tem časom preskrbi vse potrebne izkazila in dokaze za veljavnost ali neveljavnost omenjenih volitev. Na tak način bo kranjski dež. glavar še dolgo časa živ vel mej upom in strahom. Ti ipresneti Kranjci, kako so iznajdljivi v torturah. Kakor iz vsega razvidimo zamoremo biti zadovoljni z narodno večino v kranjskem zboru in k večemu obžalovati, da se nekateri narodnjaki odcepili in na svojo roko postopali, kajti v politiki je potrebna disciplina. Kakor smo zvedeli gredo kranjski poslanci v državni zbor, po klubovem sklepu pa ga zapusté, kakor hitro pridejo na dnevni red direktne volitve. Namesto dr. Zarnika in Rudeža, pojdeti v drž. zbor dr. Costa in Horak.

Zarad energičnega postopanja slovenske večine v kranjskem zboru ustavoverni listi Slovence neusmiljeno oštevajo in prav surovo napadajo, kakor hvalisajo na drugi strani Dalmatince, ker so se na tihem razšli brez adrese ali resolucije, kar služi prvi na čast, druge pa ta hvala obsodi pred slovenskim svetom.

Proti sedanjemu sistemu so se tedaj izrekli česki in moravski deklaranti, Poljski z adreso, Slovenci na Kranjskem z adreso, drugod z resolucijami in interpellacijami, potem Tirolci s pasivnim uporom in še mnogo družih manjšin nemške in slovenske narodnosti. Ustavoverci pemskega zbora so sklenili, da česki deklaranti zgube svoje mandate, vsled česar je razkačenost velika na Českem. Kam vse to pelje, je lahko ugantiti, k dobremu gotovo ne.

Na Pruskem je vendar vlada zmagala se svojo okrajno postavo.

Na Francoskem pa je v postavnem zboru vedni prepir, in monarhisti na vse kriplje intrigujejo Thiersu in republikli, vsled česar je skoro gotovo, da bo Thiers razpustil parlament in razpisal nove volitve.

Vsem slovenskim učiteljem.

prijateljem narodne šole in sploh vsem rodoljubom!

Svojemu bližnjemu pomagati, je vsakega človeka najsvetejša dolžnost. Naš bližnji v prvi vrsti pa je naš mili narod slovenski; tedaj je tudi naša poglavitna dolžnost, da ga prisrčno ljubimo, zanj skrbimo in mu zvesto pomagamo, kjer koli je potreba in kjer koli moramo. Naj bolje pa narodu koristimo, ako mu odpiramo in pripravljamo pot do omike. Za narodno omiko delati je tedaj prva dolžnost vsakega rodoljuba, posebno pa še sedaj, ko vse tišči za neprestanim tirom „naprej!“ Skrajni čas je, da resno pomagamo dušnemu in materialnemu razvitku našega milega naroda. Zeló žalostno bi bilo, ko bi nam tujec z novci vred odnesel tudi narodnost, in največa nesreča za nas bi bila, ko bi krepki naš narod hiral in bližal se nevarni narodni bolezni.

Narodna omika in z omiko tudi materialno boljše blagostanje širi in zagatovlja pa se le po dobrih narodnih šolah. Srečen narod, ki ima dobre šole!

Precej se je uže tudi pri nas po Slovenskem storilo za ljudske šole; a mnogo, premnogo je tu še nako-pičenega dela, ktereга zmagovati morejo edino le združene moči v uterjeni edinosti.

Ta misel nautajala je uže davno rodoljubne učitelje in šolske prijatelje, in osnovali so bili v Idriji društvo „Šola“, ktero je imelo važno in prelepo nalogo, da bi materialno podpiralo domače šolstvo. Da bi se pa ta lepi namen mogel še popolnše izvrševati, so pri letošnjem prvem splošnem zboru slovenskih ljudskih učiteljev zbrani udje „Šole“ v Ljubljani sklenili, da naj se to društvo preseli v Ljubljano, po okoliščinah preuredi tudi pravila, naj se imenuje: „Narodna Šola“, in naj se razširja po vseh slovenskih pokrajinah.

Vlada je ta nova pravila sprejela, in začelo se je uže delovanje tega prekristnega društva. Slavni rodoljubni šolski dobrotniki poslali so mu uže svoja lepa darila. Podlaga je tedaj položena, pravila nam kažejo pot, kako naj se izvršuje prelepa svrha, narodni šoli in z njo narodu zdajno pomoči. Šola je nežna cvetica, ktera potrebuje skrbne roke v oskrbljevanje in prav dobrega čujočega varstva, ter neprestane podpore. Te podpore posamesni kraji dostikrat ne morejo šoli dajati; pogostokrat pa manjka tu tudi prave zavednosti. V vseh teh okoliščinah bode društvo „Narodna Šola“ skrbelo, da bode malo vložene ga denarja prinašalo veliko obrestij.

Ganite se tedaj, možje učitelji in vrli rodoljubi, ter pomagajte temu lepemu početju! Ako v to društvo pristopi vsaka narodna šola, vsak naroden učitelj in vsak slovenski rodoljub, bode se

tudi naše narodne šole povzdignile in dospelo do tiste stopinje omike, katero so drugi narodi že dosegli, — in naroden obstanek je zagotovljen, kajti v sedanji dobi imajo prihodnost le omikani le kulturni narodi. Tudi naš mili slovenski narod mora ravno po dobri narodni šoli povzdigniti se do svojega dušnega in telesnega blagostanja in uživati blagor, ki ga uživajo že drugi narodi.

Nabirajmo tedaj ude in vsakakršne darove pri vseh veseljih, shodih in drugih prilikah, in kedor ne premora po goldinarjih, bode vsaj po soldih podpiral narodno šolstvo, ki bode stoterni sad rodilo.

Podpisani odbor začasno opravlja vsa društvena opravila tako dolgo, da pristopi več udov in se skliče občni zbor, pri katerem bode se volil nov odbor. Zglaševanja k pristopu in denar sprejema začasni društveni tajnik in blagajnik g. M. Močnik, učitelj v prvi mestni šoli pri sv. Jakobu v Ljubljani; drugod pa s bode tudi poverjeniki naprosili, da bodo opravljali ta opravila.

Učitelji, in vi vsi šolski svetovalci in rodoljubi, podvizajte se k dobri reči — pristopajte k „Narodni šoli“; se zdr uženo močjo bode se sezidalo krasno poslopje omike v slavo našemu milemu narodu. Čas neprestano hiti, zguba časa pa se ne more nadomestiti. Porabimo dobo, v kateri živimo, ter delajmo za omiko in blagor našega naroda, kjer koli je le priložnost! Naj delo tedaj!

Vse domačemu šolstvu prijazne časnike prosimo, da blagovolijo ta poziv sprejeti v svoje predale.

V Ljubljani, meseca novembra 1872.

Osnovni odbor društva „Narodna šola“:

dr. Razlag, prvomestnik. M. Močnik, A. Propotnik, Fel. Stegnar, Iv. Tomšič, dr. Vošnjak: odborniki.

Razne vesti.

(Na interpelaciji) čast. gosp. dr. Lavrič-a, Dojak-a in Faganel-a zavoljo načrta naroduostne postave sem pooblaščen izreči, da vlada ne more spoznati potrebe narodnostne postave za goriško in gradiščansko grofijo, za to sedajne postave in ustanovitve jemljejo kolikor je mogoče ozira na dotične ljudske potrebe.

(Gospod profesor Povše) naznanja slovenskemu občinstvu, da je vsled bolezni prisiljen odložiti, tudi kmetijske podučno shode v Komnu, Divači in Sežani do nedoločnega časa. Dnevni red ostane, kakor v predštevilkah „Soče.“ Drugi devet za omenjene shode se bodo o svojem času naznanili. Težko pa bodo začeli shodi pred spomladjo, kar je skorje boljše gledé obilnega udeležitva.

(Preširnova beseda) Preširnovi čestitelji v Gorici napravijo 29. t. m. v dvorani „pri zlati zvezdi“ veliko besedo v spomin našega neumročega pesnika. Nadejamo se, da se te velike narodne slovesnosti ne udeležijo samo Slovenci v Gorici, nego tudi odlični rodoljubi in vseh bližnjih krajev naše domovine, kajti program, katerega priobčimo prihodnjic, je prav zanimiv in vršili ga bodo razen tukajšnje vojaške godbe in razen domačih pevcev tudi rodoljubi iz Ajdošine, Vipave, Ljubljane in, kar posebno poudarjamo, sodelovale bodo tudi gospe i gospodičine.

(Kmetijska družba) goriška ima 19. t. m. svoj občni zbor, pri katerem se bode volil nov predsednik. Čitatelji naši, ki so ob enem družabniki naj ne zamude udeležiti se tega zbora.

(Na goriški realki) so pri sprejemnem izpitu samo dva dijaka ko nezrela za prvi razred izpoznali. Gg. učitelji so pri tem uvaževali posebno to, da je podučni jezik nemški in da se mora tedaj pri dijakih, ki pridejo iz narodnih ljudskih šol marsikaj spregledati, dokler se srednje šole na narodni podlagi ne prenarede. Tako je prav!

Poslano.

Uredništvo „Görzer Zeitung-e“ se opravičuje, da nij moglo poročati o zadnji zborovi seji, ker nij dobilo dotičnega dnevnega reda; toži ob enem, kakor bi mu deželni urad ne bil hotel uljudno ustreči, kedar je upražalo po dnevnikih redih itd.

Podpisani, kateremu je čast dež. urada na srcu, mora na to javno odvrniti, da se je z omenjenim uredništvom gotovo bolj postrežljivo ravnalo, kakor z vsakim drugim, ker so se mu dala vsa tista pojasnila, katera je želelo takrat, kedar je bila pisarnica delom preobložena. Pri nas se dnevni redi niti tiskajo, niti ne litografirajo, prepisavati jih pa nij bilo niti vsakrat toliko mogoče, da bi bil vsak gosp. poslanec svojega dobil. Pri nas niso take razmere, kakor v večjih mestih in treba se zadovoljiti s tem, kar je. Druga uredništva tudi niso dobivala dnevnih redov na dom, niti niso imela svojih poročevalcev na klopi žurnalistov v zbornici, a so vendar o zborovih sejah red-

no poročala; zakaj ne bi moglo tega tudi uredništvo „Görzerce?“ Vsaj imamo v dež. uradu sejne zapisnike, iz katerih se lahko posname vestno poročilo vsake seje in s temi zapisniki prav radi vsakemu postrezamo. Naj upraša gosp. urednik svoja kolega, Isoučevega in Gorizianovega urednika?

Posebni privilegijev pa menda vendar njena slavno uredništvo „Görzer Zeitung-e“?

V Gorici dne 12. dec. 1872.

Ernest Klavžar,
deželni uradnik.

Listaica upravnštva.

Dolžniki do 31. dec. 1872.

G. Pipan J. v Škrbini f. 2.50; g. U. A. v Kobaridu f. 4.50; g. Gruntar Janez v Kobaridu f. 4.50. Čitalno društvo na Kviškem f. 4.50; g. Marinič Ant. v Kviškem f. 2.30; g. Pušnar Jvan v Kviškem f. 2.30; g. Marinič France v Kviškem f. 5.50; sl. čitalnica v Kranji f. 4.10; Sl. čitalnica v Kamniku f. 2.—; Kafé Evropa v Ljubljani f. 3.50; Sl. čitalnica v Ljubomeru f. 6.60; Sl. čital. v Metliki f. 6.60; Sl. čital. v Ormuži f. 4.—; Sl. čital. v Ptaju f. 6.60; g. Böhm v Pazinu f. 1.50; Sl. Sokol v Planini f. 5.30; Sl. čital. v Postojni f. 2.30; g. Birska And. v Rihenberg f. 1.50; Sl. čital. v Rihemb. f. 1.20; g. Jožef Pečenko, krómar v Preseljah f. 6.60; g. Pavlica Jož. v Rihemb. f. 2.20; g. Keršvan Janez, podžupan v Riberg. f. 6.60; g. Furlani Žiga v Rihemb. f. 2.30; g. Kodrič Janez v Miklavi f. 4.30; Sl. čital. v Starem trgu f. 2.50; g. Abram A. v Tupl. f. 2.30; g. Žvokelj France v Gorenji Branici f. 6.60; g. Mahnič Anton v Koblilu f. 3.50; g. Pegan Janez v Gor. Branici f. 3.50; g. Fabian Janez v Gor. Branici f. 6.60; Sl. čital. v Štanj f. 4.60; g. Orel Jak. v Ponikvah f. 2.62; g. Mahnič Janez v Povirju f. 2.30; g. Lah Ferd. v Dntovljah f. 2.30; g. Werii v Sežani f. 2.30; g. Macarol And. v Sv. Križu f. 4.60; g. Kos Janez v Solkanu f. 4.50; g. Ostrožnik J. v Tribušci f. 2.30; g. Kafol Andr. v Čepovanu f. 2.50; Sl. čital. v Solk. f. 5.30; g. Renner Ferd. v Tom. f. 1.20.—

G. Vizin, podžupan v Lcki: Vam naznanjamo, da Vam svojega lista nikakor ne vsilujemo in Vam ga tudi ne bomo več pošiljali, ker je „slovenska“ pošta v Solkanu na zadnji nam vrnen list zapisala: „Verweigert die Annahme.“ Vsakako pa s tem še niste plačali, ampak pozivljamo Vas zadnjikrat, da nam pošljete dolžnih f. 6.60; Vsi način plačila je gotovo čuden. Enako velja tudi gospodu Mazi na Brežini.— G. T. učit. na O. Vaš dopis je že stavljen, a morali smo ga odložiti za danes, ker nam je prostora zmanjkalo.

Lekarnica Pontoni-jeva

PRI ZAMORCIH

v Raštelu, Gorici.

Glavna zaloga vsakršnih zunanjih zdravil, zdravniških orodij iz guttaperche, kilnih prevez, mineralnih vod.

Edina zaloga pravega „Paglianovega sirupa“ iz Florence, Mollove Seidliške štupe, melisovca iz Benedek; pravega štokviževga olja od Dorša za jetkove ljudi in belega prsnega sirupa.

Restitucijonsfluid (lek) za konje proti vsakterim izvinjenju, živinska zdravilna štupa za konje, vole in ovce.

Sploh se dobé prav dobri leki vsake vrste po nizki tarifni ceni.

Glavni zastop

„prve občne zavarovalna banke

„SLOVENIJE“

za Goriško se sedežem v Gorici smo izročili gospodu

Viktorju Dolencu,
uredniku „Soče.“

To naznanjamo vsem svojim p. n. zastopnikom na Goriškem, ker bodo od slej spadali v področje glavnega zastopa v Gorici, kakor tudi p. n. občinstvu, katero želi zavarovati se, ali izvedeti natančneje informacijo.

V Ljubljani 30. novembra 1872.

Ravnateljstvo
banke Slovenije.

Za praznike

priporočajo

Bratje Kahnemann

na Travniku

v Paternolljevi hiši

svojo zalogo raznega perila za gospe in gospe, posebno pa pozimsko blago, kakor flanelo in kvečkanereči za oba spola po najnižji ceni in obljubijo natančno postrežbo.

Tudi imajo bogato zalogo raznih šivnih mašin vseh sistem, kakor Wheeler, Wilson, Grover & Bäckker, Howe in zraven slišajočih igel, nitij, svilonitij, olja i. t. d. ter popravljajo omenjene mašine v najkrajšem času.

PODDRUŽNICA

Štajerske Eskomptne Banke

v Gorici,

eskomptuje menjice domače in inostanske in izdava nakaznice za katerokoli mesto domače in inostransko.

Na uplačila v zlatu se plačujejo obresti od 4% proti 30 dnevnemu odpovedu.

Prejemljejo se vloge nizke in visoke, začeni od 10 gold. v tekoči račun (conto corrente) z obrestimi od 5%, za katere nloge se bodo izdavale shranilen bukvice in vsak znesek bode donášal obresti od tistega dne, ko je bil uplačan.

Nadalje se izdajajo nakaznice na blagajnico (Cassenscheine) donášajoče 4% obresti, če nij odpovednega obroka, in 5% če velja 10 dnevni odpovedni obrok.

Posojuje se denar proti zastavi vsakovrstnih urednostij.

Kupujejo in prodajajo se vrednosti vsake vrstne, kakor obligacije državne, privatne i. t. d. in take vrednosti se kupujejo po naročilu tudi za račun tretjih oseb, v katerem slučaju mora naročnik podati primerno pa ne visoko kavicjo.